

Zaporedna številka popisa (Number of relevé)		1	2	3	4	5	6	Pr.	Fr.
<i>Festuca ovina</i> agg.	E1	+	.	+	.	+	.	3	33
<i>Viscaria vulgaris</i>	E1	1	1	17
<i>Elyno-Seslerietea</i>									
<i>Thymus praecox</i> subsp. <i>polytrichus</i>	E1	+	1	17
<i>Sesleria caerulea</i> subsp. <i>calcaria</i>	E1	.	+	1	17
<i>Thlaspietea rotundifolii</i>									
<i>Campanula cespitosa</i>	E1	.	+	1	17
<i>Ligusticum seguieri</i>	E1	.	+	1	17
<i>Galio-Urticetea</i>									
<i>Galeopsis pubescens</i>	E1	+	1	17
Druge vrste (Other species)									
<i>Juniperus communis</i>	E2a	r	.	1	17
<i>Juniperus communis</i>	E1	+	1	17
<i>Ailanthus altissima</i>	E2a	+	1	17
<i>Ailanthus altissima</i>	E2b	+	1	17
<i>Impatiens parviflora</i>	E1	+	1	17
<i>Pinus strobus</i>	E2a	+	1	17
<i>Pinus strobus</i>	E2b	+	1	17
Mahovi in lišaji (Mosses and lichens)									
<i>Musci</i> div.	E0	.	.	2	.	3	.	2	33
<i>Rhizocarpon geographicum</i>	E0	2	2	2	33
<i>Polytrichum formosum</i>	E0	1	3	2	33
<i>Tortella tortuosa</i>	E0	.	.	+	.	.	.	1	17
<i>Hypnum cupressiforme</i>	E0	1	.	1	17
<i>Isoetecium alopecuroides</i>	E0	1	.	1	17
<i>Dicranum</i> sp.	E0	+	.	1	17
<i>Schistidium</i> sp.	E0	+	.	1	17
<i>Collema</i> sp.	E0	+	.	1	17
<i>Leucobryum glaucum</i>	E0	1	1	17

IGOR DAKSKOBLER

Cirsium candelabrum Griseb.

Novo nahajališče tujerodne vrste v Sloveniji

New locality of an alien species in Slovenia

0051/3 Slovenija: Notranjska, Logatec, industrijsko-obrtna cona Logatec, pri odcepu za IOC Zapolje v smeri proti Vrhniki, apnenčast grušč, obs. Peter Grošel, julij 2002, det. N. Jogan & B. Vreš.

- 0152/3** Slovenija: Notranjska, Cerknica, Begunje pri Cerknici, 750 m zahodno od tovarne Jeramix, KO Begunje pri Cerknici, koordinate: X451425, Y75535, ponovno vzpostavljen pašnik, obs. Tine Schein, 2. 8. 2009, det. Nejc Jogan.
- 0251/4** Slovenija: Notranjska, Postojna, ruderalno mesto ob stari cesti Unec-Postojna, 500 m zahodno od odcepa za Rakov Škočjan, obs. Jože Lango, 7. 4. 2011., det. N. Jogan.

Svečniški osat je zelo opazna, velika in atraktivna rastlina. Razširjena je na Balkanu (WERNER 1976): uspeva v Albaniji, Bolgariji, Grčiji, Romuniji in deželah nekdanje Jugoslavije - v Bosni in Hercegovini, Črni Gori, Srbiji, Makedoniji (HAYEK 1931). Leta 2006 so jo prvič našli tudi v Turčiji v evropskem (balkanskem) delu te države (YILDIZ & al. 2009). Zanimivo je, da ni podatkov iz sosednje Hrvaške (NIKOLIĆ 2000). Slovenska zbirna floristična dela (MARTINČIČ & al. 2007, JOGAN & al. 2001) uspevanja vrste v naših krajih ne omenjajo.

Ne navadni osat sem prvič opazil v bližini Logatca v Industrijsko obrtni coni (IOC) Logatec julija 2002, ko je tam uspevalo nekaj 10 primerkov, vendar mu do nedavnega nisem posvečal pozornosti. Osat, ki mi je bil takrat še nepoznan, sta po posredovani fotografiji

določila dr. Nejc Jogan in dr. Branko Vreš. Nahajališče pri Logatcu je danes precej veliko, na njem je v letu 2011 raslo že preko tisoč rastlin. Kdor se pelje po stari cesti iz Logatca proti Vrhniki, ga bo že iz avtomobila zlahka opazil pri odcepu za IOC Zapolje, na koncu logaškega drevoreda. Uspeva na apnenčastem grušču, na poravnanih tleh, ki so bila razgaljena s težkimi gradbenimi stroji. Medtem ko se na desni strani ceste vrsta uspešno širi, pa na levi ne uspeva več; tam je že nekaj let večja deponija ilovnate zemlje. Zanimivo je, da ga (še) ni na IOC okoli tovarne KLI, kjer so razmere povsem podobne.

Po sporočilih N. Jogana in B. Vreša, je to neofit, priseljenka, ki jo je v Sloveniji leta 2009 našel tudi Tine Schein, v Begunjah pri Cerknici na obcestnem nasipu, vendar pa na tem nahajališču naslednja leta svečniškega osata ni bilo več opaziti (T. Schein, ustno). Drugi podatek o uspevanju svečniškega osata v Sloveniji je iz okolice Postojne, kjer po opažanjih Jožeta Langa uspeva na ruderalnem mestu ob stari cesti Unec-Postojna, 500 m zahodno od odcepa za Rakov Škočjan.

Svečniški osat ima visoko, močno in pravilno razvejeno ravno steblo, ki se razvije iz velike lanske listne rozete. Listi so bleščeci, svetlozeleni in izrazito nazobčani, z rumenkasto belimi, skoraj prozornimi ostrimi konicami na robu. V primerjavi z našimi osati deluje nekoliko krhko in nežno, dokler se rastline ne dotaknemo. Takrat deluje ostro in bodeče. Na ugodnih rastiščih najdemo rastline visoke tudi preko dveh metrov. Že v bližini, kjer so domnevno slabši pogoji, pa so lahko cvetoči osati tudi mnogo nižji. Marsikje se razraščajo rastline, ki bodo cvetele šele naslednje leto. Na opisanem apnenčastem grušču skoraj nimajo drugih rastlinskih tekmecev, zato se lahko uspešno širijo.

Nekaj posebnega je obilica za tako veliko rastlino sorazmerno majhnih koškov. V primerjavi z večino osatov pri nas, ki imajo pokončne koške, se pri svečniškem osatu kimasti koški značilno povešajo. Ker dolgo časa pocvitajo, morda mesec ali več, bomo na istem pogonju našli koške, ki se šele odpirajo, koške v polnem razcvetu in nekatere, ki se že odpirajo z dozorelimi rožkami. Zelo različen je tudi čas cvetenja. Nekateri primerki so v polnem cvetu že v začetku julija, druge rastline v neposredni bližini pa se šele pripravljajo na cvetenje. Cvetovi so bledorumene, skoraj bele barve. Glede na lastna opažanja jih zelo rade obiskujejo čebele, še bolj pa čmrlji. Po zorečih rožkah so po zrelih koških stikali številni liščki (*Carduelis carduelis*), že odpadle rožke pod grmički svečniškega osata pa so pobirali repniki (*C. cannabina*) in zelenci (*C. chloris*). Na vrhuncu poletja, ko nekatere rastline očitno že opravijo svojo reproduktivno nalogo, jim nenadoma izgine vsa življenjska moč. Osati porjavijo in v vročem soncu hitro usahnejo, kot bi jih pomorila najhujša slana. Proces poteka zelo hitro, rožke se razsujejo po okolici, mnogi koški pa se niso še niti odprli. Poleg njih pa rastejo zapoznele rastline, ki so še v polnem cvetju.

Postavlja se zanimivo vprašanje, kako je svečniški osat zašel v Zapolje pri Logatcu. Glede na globalizacijo, ki se v ožjem obsegu dogaja tudi pri nas v Sloveniji, je v logistični center, kot je IOC Zapolje, zlahka prišel iz prej omenjenih območij naravne razširjenosti te vrste. Morda kot plod, skrit v kamionski ponjavi, med profilom avtomobilskih gum, morda med pomožnim materialom, kot so lesene palete ali druga embalaža.

In še o prihodnosti svečniškega osata na novem nahajališču. Množica rastlin v različnih fazah rasti daje občutek, da bo svečniški osat tu tudi ostal in se morda celo razširil. Opozoriti je treba, da je najbolj uspešen na površinah, kjer so bili pripravljene gradbeni posegi, ki so iz (ne)znanih razlogov zastali. Kaže, da sedanja gradbena kriza, vsaj začasno, gre svečniškemu osatu v prid.

Zahvala

Za posredovanje pri določanju osata velja zahvala dr. Tomiju Trilarju (osat je po fotografiji določil prof. dr. Nejc Jogan) in dr. Igorju Dakskoblerju (osat je po posnetku določil dr. Branko Vreš). Za posredovanje podatka in dovoljenje za objavo iz Cerknice se zahvaljujem g. Tinetu Scheinu in Joštu Stergaršku, za podatek iz okolice Postojne pa g. Tomažu Langu. Zahvaljujem se tudi dr. Tinki Bačič, ki je strokovno in vsebinsko pomagala pripraviti prispevek v pričujočo obliko.

Literatura

- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC - KRAJŠEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 443 pp.
- MARTINČIČ A., T. WRABER, N. JOGAN, A. PODOBNIK, B. TURK, B. VREŠ, V. RAVNIK, B. FRAJMAN, S. STRGULC KRAJŠEK, B. TRČAK, T. BAČIČ, M. A. FISCHER, K. ELER & B. SURINA, 2007: Mala flora Slovenije. Ključ za določanje preprotnic in semenk. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana.
- YILDIZ, B., T.G. DIRMENCI, T. ARABACI, 2009: A New Record for the Flora of Turkey: *Cirsium candelabrum* Griseb. Tubitak: 47–51.
- WERNER, K., 1976: *Cirsium* Miller. In: Tutin, T. G. & al.: Flora Europaea, Vol. 4., Cambridge University Press, Cambridge. 232-240.
- HAYEK, A., 1931: Prodrromus Florae peninsulae Balcanicae. Verlag des Repertoriums, Dahlem bei Berlin: 722.
- NIKOLIĆ T (ed.) 2000: Flora Croatica, Index florae Croaticae, Pars 3. Natura Croatica, Vol. 9, Suppl. 1: 324 pp.

PETER GROŠELJ

Danaë racemosa (L.) Medikus

Novo nahajališče tujerodne vrste na obrobju alpskega fitogeografskega območja Slovenije

New locality of adventitious species on the margin of the Alpine phytogeographic region of Slovenia

9848/1 (UTM 33TVM01) Slovenija: Zgornje Posočje, Tolmin, jugovzhodno vznožje Kozlovega roba pri avtomehanični delavnici Moratto, dolomit z rožencem, 230 m n. m., vazelast gozd ob sprehajalni stezi. Leg & det. I. Dakskobler, 30. 1. 2012 in 3. 2. 2012, LJS in avtorjeve fotografije.

Grozdasti lobodikovec je zahodnoazijska vrsta in v Evropi priljubljena okrasna rastlina (T. WRABER 2007: 733, SELJAK 2002). Subspontano uspevanje vrste zunaj vrtov ni pogost